

Drahí bratia a sestry,

vstupujeme do nového roku, ktorým sa završuje prvé desaťročie dvadsiateho prvého storočia a vlastne aj prvé desaťročie tretieho tisícročia.

Pred niekoľkými týždňami sme si pripomínali dvadsať rokov od pádu železnej opony, dnešný deň si pripomíname dvadsať rokov od prvého slobodného Nového roka a sedemnášť rokov od vzniku samostatnej Slovenskej republiky.

November roku 1989 bol totiž len bodom zlomu, ktorý otvoril náročný a dlhodobý proces precitania do slobody. Veľmi sme si želali a stále túžime a usilujeme sa o to, aby to bola skutočná sloboda, ktorá sa zakladá na hľadaní pravdy, na nej spočíva a z nej vyrastá. Je zrejmé, že pravá sloboda nie je svojvoľná nadvláda schopných, nadaných, silných a bohatých. Ale skutočne pravá sloboda sa prejavuje konaním dobra, je prejavom ľudskej dôstojnosti.

Vo viere chápeme dôstojnosť každého človeka v tom, že každý je „stvorený na Boží obraz“ (porov. Gn 1,27) a každé ľudské jestvovanie má zmysel. Zmysel ľudskému jestvovaniu dáva skutočnosť, že jestvuje Boh a že Boh prejavuje záujem o človeka. Boží záujem o človeka má intenzitu najdokonalejšej lásky, na ktorú pre malou chvíľou v úryvku z listu Galat'anom apoštol svätý Pavol poukazuje jednoduchým spôsobom, že „Boh poslal svojho Syna, narodeného zo ženy“ (Gal 4,4). Ježiš sa narodil v Betleheme ako Boží Syn a ako Syn človeka, ako syn ľudskej matky Márie. Ostáva tým, čím bol, a vzal si to, čím nebol, a

prítom ani nesplynul, ani sa nerozdvojil. Podľa tradície toto tajomstvo vyjadrujeme slovami, že Ježiš nestratil Božiu prirodzenosť a z Márie prijal ľudskú prirodzenosť, a preto si Pannu Máriu uctieваме, keď ju oslovujeme Bohorodička.

Ježiš obnovuje v sebe samom človeka v jeho pôvodnej dôstojnosti, nenarušenej žiadnym osobným zlom, Ježiš obnovuje v sebe samom človeka, ktorého dôstojnosť sa prejavuje v tom, že si slobodne volí dobro, a ako to pripomína apoštol Pavol, ostatných ľudí „vykupuje“ (Gal 4,5). Čiže ponúka im stav, do ktorého sa nemôžu dostať vlastnými silami, ponúka im stav, do ktorého sa aj ten najbohatší človek v pozemskom poriadku môže dostať výlučne a iba vnútorným duchovným prijatím slobodnej voľby dobra. „Vykupuje nás“ v miere, v akej sme ochotní prijať spôsob života Ježiša Krista, v akej miere sme ochotní napodobňovať jeho ľudskú dôstojnosť, dôstojnosť Božích synov a dcér (porov. Gal 4,5).

Keď náš pohľad obrátíme na dôležité udalosti spoločenského života, môžeme si uvedomiť, že aj minulý rok, ktorý sme práve skončili, a aj tento rok, ktorý sme práve začali, sa uskutočnili a uskutočnia voľby. Schopnosť voliť je tiež výrazom ľudskej dôstojnosti, voliť nielen jednorázovo politicky, ale konať aj základnú životnú voľbu, z ktorej vyrastajú všetky ostatné rozhodovania. Pamätáme si, že v prelomovom období roku 1989 sme si s nadšením zvolili, ba „sľúbili lásku“. Možno sú dnes mnohí veľmi sklamaní, ako málo sa podarilo naplniť tento ideál. Ale takto formulovaná túžba,

vlastne voľba, zostáva správna napriek všetkým sklamaniam a preto máme nádej, ktorú nechceme a nesmieme stratiť. Po dvadsiatich rokoch si s ľútosťou uvedomujeme, že keď sme sa učili využívať slobodu, došlo, žiaľ, aj k jej nesprávnemu využitiu. V tejto súvislosti si môžeme pripomenúť myšlienku, ktorú nám zanechal súčasný Svätý Otec Benedikt XVI., keď v roku 1992 ešte ako kardinál navštívil Slovensko. Výstižne vtedy okrem iného poznamenal, že "ani demokracia nie je chránená od omylov, ba dokonca môže samu seba zničiť".

S nádejou si želáme, aby aj naši zvolení zástupcovia v národnom parlamente a poslanci samosprávnych inštitúcií, ako aj ostatní občania prostredníctvom demokratických nástrojov využili nasledujúci rok a nasledujúce obdobie na to, aby presadili a podporili správne smerovanie našej spoločnosti. Veľmi si želáme, aby sa naša ľudská dôstojnosť prejavovala aj v tom, že schopnosti našich ľudí, ich pracovitosť sa poskytnú do služieb do prípravy a tvorby užitočných hodnôt. Jednoducho povedané, napríklad do výroby dobrých áut, či televízorov, alebo iných výrobkov, ale nie do služby hracích stolov, či automatov. A že do našej krajiny prídu milióny návštevníkov kvôli kráse našej prírody, kvôli vynikajúcim schopnostiam našich zdravotníkov, učiteľov, umelcov, športovcov, kvôli našej pohostinnosti a nie kvôli činnosti, ktorú chcú skryť pred očami svojich najbližších. Základná voľba hodná našej ľudskej dôstojnosti spočíva v tom, že keď

už si zarábame na živobytie službou iným, voľme vždy službu na konštrukcii, aj keď len vecí, a neslúžme deštrukcii charakterov.

Prvé dni Nového roka nám pripomínajú, ako plynie čas a my s jeho plynutím dostávame šancu pokračovať na ceste duchovného rastu.

Náš duchovný rast je podmienený aj konfrontáciou s otázkami rešpektu voči náboženským právam veriacich. Tieto otázky sú dôsledkom celoeurópskych rozhodnutí, ktoré sú okrem iného zhrnuté aj v „Lisabonskej zmluve“. Jedno z rozhodnutí, ktoré má ambíciu vplývať na život vo všetkých krajinách Európy, je aj rozhodnutie Európskeho súdu pre ľudské práva o náboženských symboloch. Diskusie o krížoch nás zasa vedú k zamysleniu, akú kultúrnu, spoločenskú a predovšetkým duchovnú hodnotu pre nás znamená tento symbol Božej lásky.

Je dobrou správou, že poslanci nášho slovenského parlamentu veľkou väčšinou hlasovali za rešpekt voči symbolu kríža, ktorého odstraňovanie je podľa ich vyjadrenia "v rozpore s kultúrnym dedičstvom a kresťanskou históriou Európy". Také hlasovanie v našom parlamente vzbudzuje nádej, že by s rovnakou väčšinou mohli byť vždy odhlasované aj rozhodnutia ohľadom ochrany a podpory manželstva ako spoločenstva muža a ženy a ochrany života. V súvislosti s úvahami o hodnote symbolu kríža je vhodné spomenúť si na hlboký náboženský zmysel kríža, čo môžeme vyjadriť slovami božieho služobníka Jána Pavla II., ktorý Kristov kríž definuje ako neodmysliteľné „východisko pre spásu sveta“, neodmysliteľný

„prameň života večného“ (Salvifici Doloris, č. 18). Kríž teda nie je len čisto teologický pojem, nie je ani len námetom meditácie - kríž je každodenná realita, často rovnako bolestná ako aj neviditeľná.

Každodenná realita kríža je prítomná v našich životoch v súčasnosti okrem iného aj cez dôsledky finančnej a ekonomickej krízy. Je pravdepodobné, že v novom roku 2010 bude väčšina z nás ešte zreteľnejšie cítiť jej dôsledky, ale bremeno krízy dolieha predovšetkým na tie najzraniteľnejšie časti našej spoločnosti, na našich seniorov, na rodiny s deťmi, na mládež, na osoby s nižším vzdelaním. Je zrejmé, že zhoršenie životných podmienok a životnej úrovne môžeme prekonať a vyjsť z neho posilnení len keď si budeme vedomí našej duchovnej ľudskej dôstojnosti, ktorú vo viere zakladáme na optimizme, že sme schopní poznať pravdu, voliť si a uskutočňovať to, čo je skutočným dobrom, že sme schopní nasledovať Ježiša Krista ako Boží synovia a dcéry.

Milí bratia a sestry,

želám vám požehnaný Nový rok, aby bol pre nás všetkých rokom upevnenia našej ľudskej a kresťanskej dôstojnosti a rokom radosti z nej. Želám Vám radostné vedomie, že každý z vás ste schopní poskytnúť mnoho dobrých darov, ktorými aj počas tohto roku vy potešíte iných i ktorými iní potešia vás. Želám vám aj základnú bytostnú radosť vo vašom vnútri, vo svedomí - z narodeného dieťaťa, Božieho Syna a Syna ľudskej matky, ktoré prinieslo pravý pokoj všetkým ľuďom dobrej vôle. Amen.